

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РАЗВИТТЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

economic framework financial cooperation of Ukraine to the world financial market.

Keywords: globalisation, the financial market, the world market, investments, integration

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ ЩОДО ПРОЦЕСІВ СТРУКТУРНОЇ РОЗБУДОВИ ЕКОНОМІКИ

Усиченко Т.В., асистент кафедри «Міжнародна економіка» Донецького національного університету

Практика функціонування світового господарства показує, що іноземний капітал може стати істотним фактором економічного росту.

Проблема інвестування на сьогоднішній день дуже гостро стоїть у багатьох країнах світу. Україна не є виключенням. Іноземні інвестиції є провідником сучасних технологій виробництва, менеджменту та дозволяють компенсувати дефіцит національних грошових коштів.

Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні постала дуже гостро, однак дослідження показують, що яким би не був великим економічний потенціал країни, вона не зможе привернути багато іноземних інвестицій, якщо не забезпечить прозорі, прості та стабільні умови для інвесторів. Досвід, підкріплений аналітичними дослідженнями, показує, що країни перехідного періоду, як Україна, повинні перш за все лібералізувати і регулювати бізнесову діяльність, забезпечити стабільну та передбачувану законодавчу базу, захистити права на інтелектуальну власність, зміцнити корпоративне управління та реформувати громадське адміністрування, якщо країна хоче сповна використати свій потенціал для привернення іноземних інвестицій.

Проблема іноземного інвестування розглядається в наукових працях провідних учених України та світу, серед вітчизняних учених слід виділити наукові праці О. В. Гаврилюка, М. С. Герасимчука, З. О. Луцишин, Ю. В. Макогона, А. А. Пересади, В. М. Хобта, В. Г. Федоренка, А. Івашенка та інших, також значний теоретичний внесок в дослідження питань інвестування іноземних вчених-економістів У. Шарпа, Р. Холта, Д. Бейлі, М. Портера, Л. Гітмана, М. Джонка, Дж. Майера, І. Бланка та інших дослідників.

Метою статті є аналіз обсягів та структури іноземних інвестицій в економіку України, та визначення напрямків державної політики що до покращення інвестиційного клімату.

Об'єктом дослідження є інвестиційна політика України.

Предметом дослідження виступає державна політика України в сфері залучення іноземних інвестицій.

Основними задачами дослідження являються:

- вивчення теоретичних основ та економічної сутності іноземних інвестицій;
- аналіз джерел та мотивації утворення інвестиційних ресурсів;
- розгляд правових аспектів інвестування в Україні;
- аналіз обсягів та структури іноземних інвестицій в Україні;
- розглянути механізм залучення інвестицій в Україну та інвестиційну політику;
- визначити роль та місце України у глобальному інвестиційному просторі;
- визначити методи державної політики щодо залучення іноземних інвестицій.

Інвестори в сучасних умовах можуть виступати як покупці, вкладники та кредитори, які розміщують свій капітал в об'єкти інвестиційної сфери. При цьому переважно інвестор визначає об'єкти інвестування, залучає інвестиційних посередників, ставить перед ними певні завдання для реалізації його інтересів. У процесі іноземного інвестування інвесторами можуть виступати фізичні особи, корпорації, держава (уряд), міжнародні організації.

Важливу роль для висвітлення економічної сутності іноземного інвестування має визначення джерел інвестування.

Джерела інвестування досить різноманітні, але в цілому їх можна привести до кількох головних, серед яких виділяють: внутрішні, або власні, та залучені й запозичені.

При більш детальному розгляді джерел можна виділити їх складові елементи, або першоджерела. Першоджерела як внутрішніх, так і міжнародних інвестиційних ресурсів, складовою яких є іноземні інвестиції, формуються у структурі національних економік. З поняттям економічної сутності іноземних інвестицій тісно пов'язане питання мотивації та економічної природи формування першоджерел інвестицій залежно від різноманітних груп інвесторів (фізичних осіб, корпорацій, держави) (рис.1).

Рис.1. Першоджерела та мотивація утворення інвестиційних ресурсів

Оснву вкладення іноземного приватного капіталу складають прями та портфельні інвестиції. Мотивація утворення ПІІ надана на рисунку 2.[1, с. 317-325]

Рис.2. Мотивація створення ПІІ

Мотивація портфельного інвестування в цілому близька до мотивації прямого інвестування. Однак зважаючи на значно вищу ліквідність портфельних інвестицій порівняно з прямими, головною метою інвестора при портфельному інвестуванні є намагання максимізувати прибуток при допустимому рівні ризику.

З проголошенням незалежності України, постала необхідність розробити свою національну економічну політику. Однією із складових цієї політики є інвестиційна сфера.

Україна залучає іноземні інвестиції з 1992 р. і станом на початок 2010 р. залучила 40026,8 млн. дол. США. Сукупний обсяг капіталу нерезидентів в Україні збільшився з початку 1994 р. більш ніж у 160 разів. В розрахунку на одну особу обсяг ПІІ становить 775,3 дол. США та є найбільшим за роки спостереження річним показником. Чистий приріст ПІІ в Україні, з урахуванням їх переоцінки, утрат, курсової різниці тощо, за 2009 рік склав 3891,14 млн. дол. США, що на 37% менше приросту за 2008 рік (табл.1). [5]

Таблиця 1

Чистий приріст ПІІ в Україні за 1992-2009 рр.

Рік	Чистий приріст ПІІ, млн. дол. США	Темп зростання, %
1992-1993	219,4	-
1994	264,1	120,4
1995	413,4	156,5
1996	541,3	130,9
1997	625,4	115,5
1998	747,1	119,5
1999	471,1	63,1
2000	593,2	125,9
2001	680,3	114,7
2002	916,5	134,7
2003	1322,6	144,3
2004	2252,6	170,3
2005	7843,0	348,0
2006	4717,3	60,1
2007	7935,4	168,2
2008	6180,7	77,9
2009	3891,14	63

Географічна структура іноземного інвестування залишається достатньо стабільною. Інвестиції надійшли зі 124 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає понад 81% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр 21,5%, Німеччина 17,9%, Нідерланди 8,9%, Австрія 6,8%, Сполучене Королівство 6,4%, Російська Федерація 5,2%, Сполучені Штати Америки 4,1%, Віргінські острови, Британські 3,7%, Швеція 3,5% та Франція 3,4%, (рис. 3). [5]

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

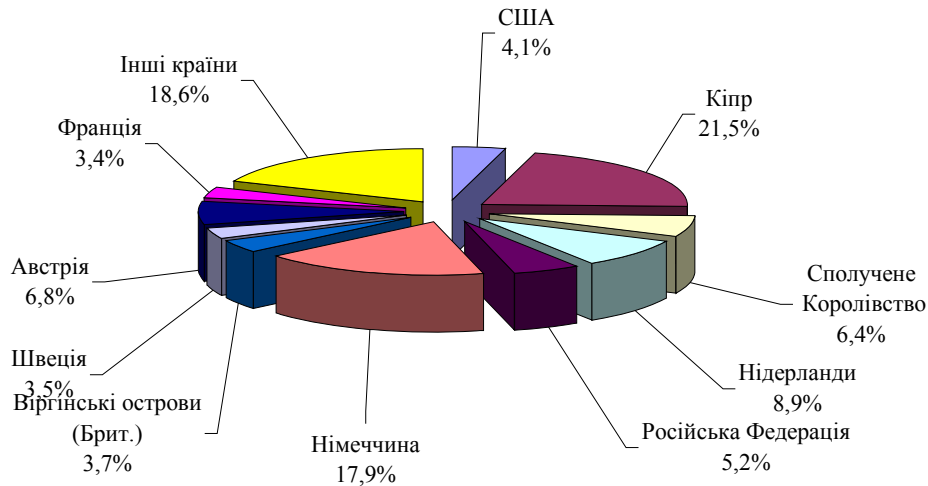

Рис.3. Географічна структура ПІІ в економіку України станом на 01.01.2010 р.

Аналізуючи галузеву привабливість України, можна зробити висновок, що найбільш інтенсивно інвестиційні процеси відбуваються у високоприбуткових сферах, які не потребують значного вкладання капіталу при забезпеченні швидкої віддачі.

На підприємствах промисловості зосереджено 8056,5 млн. дол. США (22,6% загального обсягу прямих інвестицій в Україну), у т.ч. переробної – 6928,0 млн. дол. США та добувної – 1001,8 млн. дол. США. Серед галузей переробної промисловості у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів внесено 1655,5 млн. дол. США прямих інвестицій, у металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів – 1353,7 млн. дол. США, машинобудування – 1090,4 млн. дол. США, хімічну та нафтохімічну промисловість – 952,8 млн. дол. США, виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції – 713,2 млн. дол. США [5].

У фінансових установах акумульовано 7154,8 млн. дол. США (20,0%) прямих інвестицій, на підприємствах торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів і предметів особистого вжитку – 3718,4 млн. дол. США (10,4%), в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям, – 3570,7 млн. дол. США (10,0%) (рис. 4.). [5]

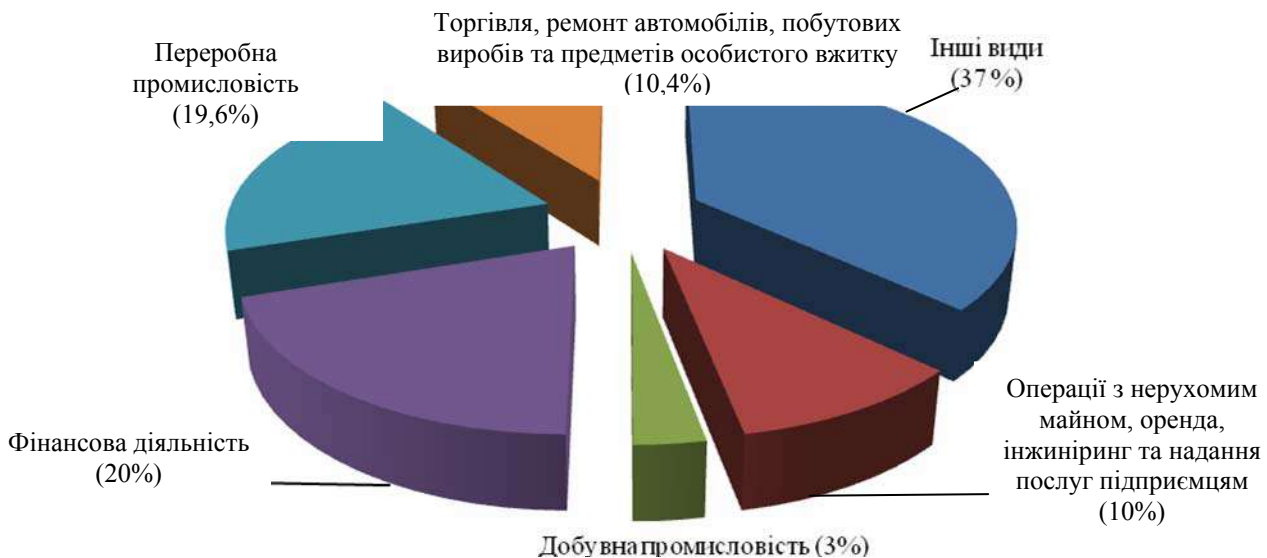

Рис. 4. Структура ПІІ в економіку України за видами економічної діяльності станом на 01.01.2010 р.

Приріст іноземного капіталу у звітному році спостерігався на підприємствах, що здійснюють фінансову діяльність, – на 2285,7 млн. дол. США, операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям – на 901,4 млн. дол. США, торгівлю, ремонт автомобілів, побутових виробів, предметів особистого вжитку – на 646,3 млн. дол. США, будівництво – на 421,1 млн. дол. США тощо.

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Аналіз регіональної структури іноземного інвестування свідчить про нерівномірність розподілу інвестицій за регіонами України, їх зосередження у промислових центрах України, таких як м. Київ (37,3%), Дніпропетровська (7,5%), Харківська (4,5%), Донецька (4,2%), Київська (3,6%), Одеська (2,8%), Львівська обл. (2,6%), Запорізька обл. (2,3%), АРК (1,8%), Полтавська обл. (1,4%) (рис. 5). [5]

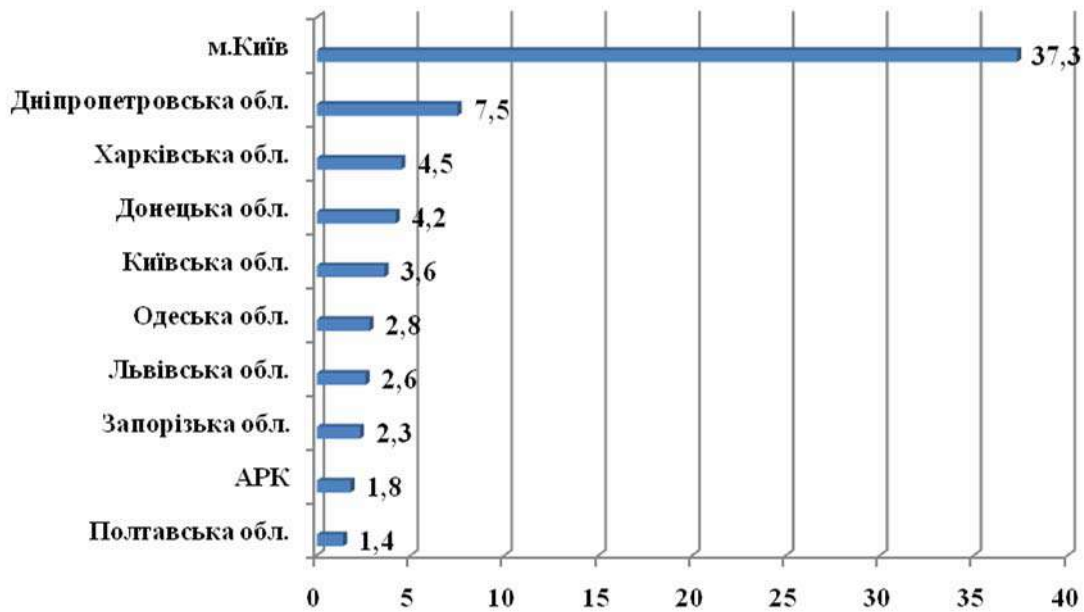

Рис. 5. ПІІ в економіку України за регіонами станом на 01.01.2010р. (у % від загального обсягу)

В цілому можна відзначити формування певних тенденцій іноземного інвестування в Україні: переважання партнерів з країн, що розвиваються (за кількістю іноземних інвестицій), і партнерів із промислово розвинених країн (за розміром інвестицій); збільшення частки інвестицій із країн СНД; реалізація спільних інвестиційних проектів як, правило, на двосторонній основі; орієнтація підприємств з іноземними інвестиціями на виробництво товарів, якими світові ринки практично насичені та на сферу послуг; обережність західних партнерів щодо великих інвестицій, що зумовлено економічною і політичною нестабільністю, високим рівнем корупції, відсутністю надійних гарантій захисту інвестицій; активність малих зарубіжних фірм, орієнтованих на швидку віддачу невеликих інвестицій або вигоду від разових операцій, нерідко суто посередницьких або відверто спекулятивних; нерівномірність розподілу інвестицій за галузями і регіонами України, їх зосередження у промислових центрах України, зокрема в м. Києві; велика частка майнових внесків іноземних інвесторів у сукупному обсязі інвестицій, слабе використання механізмів фінансового ринку для інвестування.

До основних причин, що сповільнюють розвиток інвестиційного підприємництва та бізнесу в Україні треба віднести насамперед такі: інфляція, торгові бар'єри, податковий тягар, обмеження на рух капіталу, ефективність антимонопольної політики, якість автомобільних доріг, якість авіаційної інфраструктури, професіоналізм керівників вищої ланки, відтік кваліфікованих кадрів, середня тривалість життя.

В світовій системі господарювання іноземні інвестиції виступають важливим економічним важелем і викликають злам національних перегоронок та інтенсивний перехід до конкурентоспроможної моделі національної економіки.

Фактори, що формують механізм залучення іноземних інвестицій не є чимось постійним і незмінним. Вони формуються залежно від багатьох чинників.

Механізм залучення іноземних інвестицій наведено на рисунку 6.

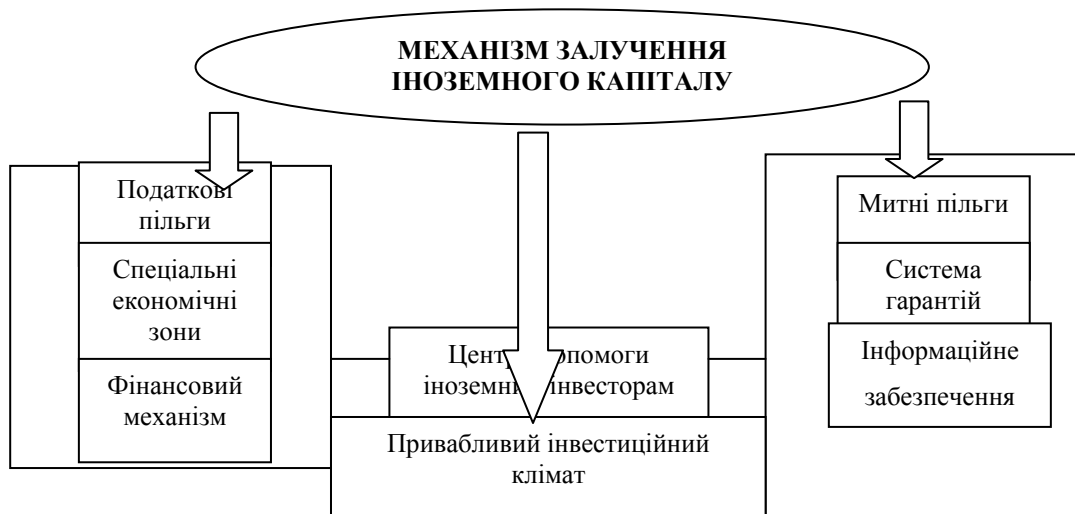

Рис.6. Механізм залучення капіталу [4, с.357]

Як показано на малюнку, важливим елементом механізму залучення іноземних інвестицій є введення системи пільгового оподаткування.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Система податкових і митних пільг містить знижки ставок оподаткування при реінвестиціях отриманого прибутку чи інвестиціях у визначені регіони та галузі, захист від подвійного оподаткування, звільнення чи зниження митних зборів на імпорту новітніх машин та обладнання, технологій, ноу-хау, експорту продукції власного виробництва для покриття валютних витрат.

Другим елементом, що сприяє залученню іноземних інвестицій, є формування і розвиток спеціальних економічних зон.

Спеціальні економічні зони передбачають ще більшу систему податкових та митних пільг, спрощення адміністративних процедур тощо.

Третім елементом можна вважати удосконалення фінансового механізму.

Фінансовий механізм охоплює зміцнення позицій національної валюти, її конвертованість, можливість для підприємств створених за участю іноземних інвесторів, без труднощів конвертувати отримані доходи, користування банківською системою країни, надання державних кредитів для інвестиційних проектів у пріоритетній сфері.

Особливу увагу необхідно приділити інформаційному забезпеченню залучення іноземних інвестицій як найбільш слабкій ланці у діючому механізмі регулювання цього процесу. Інформаційне забезпечення та центри допомоги іноземним бізнесменам мають інформувати інвесторів про різні проекти та умови їх здійснення за кордоном, систему оподаткування, адміністративно-правові процедури господарської діяльності.

Створення ефективної системи залучення іноземних інвестицій потребує формування якісної законодавчої бази. Наявність протиріч та невизначеність ряду важливих питань законодавства обумовлює необхідність внесення змін до Закону України «Про власність» і «Земельного кодексу України» щодо визначення майнових прав іноземних інвесторів. Потрібні уточнення на державно-правовому рівні ряду питань про концесії. Потребує більш ретельного обґрунтування система валютного регулювання.

Суттєве значення в механізмі залучення інвестицій належить створенню єдиної цілісної системи державного управління інвестиційними процесами, яка б охоплювала відповідні структури з роботи з іноземними інвестиціями, механізми реалізації державної політики залучення капіталу, координації діяльності з міжнародними організаціями, проведення експертиз найважливіших проектів та їх конкурсний відбір.

Функціонування економіко-організаційного блоку механізму залучення інвестицій можливе лише в сукупності з ефективним механізмом державних гарантій та системою законодавчого, нормативного, інформаційного забезпечення організації системи страхування і перестрахування іноземних інвестицій, сприяння розвитку банківсько-кредитної системи.

Доцільною є підтримка інвестиційних проектів, які направлені на розвиток приватного сектора, які повинні одержати доступ до інвестиційних кредитів, створення контрактних бірж.

Іноземні інвестори можуть брати участь у приватизації майна державних підприємств при узгодженні з Фондом державного майна. Іноземний капітал в процесі приватизації необхідний в тих сферах економіки, активізація нарощування виробничого потенціалу в яких дозволяє вивести країну з кризи, зняти соціальну напругу в суспільстві та подолати залежність України від імпорту.

Одним із важливих аспектів розробки механізму іноземного інвестування є здійснення ефективної і гнучкої регіональної інвестиційної політики. Економічна роз'єднаність, загострення дезінтеграційних процесів у народному господарстві потребують врегулювання міжрегіональних відносин.

Важливою складовою механізму залучення іноземних інвестицій у регіони країни є розвинута інвестиційна інфраструктура.

Крім комерційних банків та інвестиційних фондів, вона має також охоплювати недержавні пенсійні фонди, комерційні страхові товариства, консорціуми недержавних інвесторів, іпотечні банки.

Суттєва роль в механізмі залучення інвестицій відведена цільовим інвестиційним програмам. Економічне забезпечення реалізації регіональних інвестиційних програм в основному здійснюється шляхом покращення фінансового механізму залучення інвестицій.

Таким чином, важливим елементом поліпшення якості інвестиційного клімату України повинна стати регіональна інвестиційна політика, сутність якої розкривається через двохаспектну характеристику. З одного боку, виходячи із загальнодержавних інтересів, повинна здійснюватися чітко відпрацьована в законодавчому плані практична діяльність держави в усіх регіонах України, а з іншого – кожний регіон має право проводити політику залучення іноземних інвестицій з урахуванням своїх внутрішніх інтересів, виходячи з потреби реалізації тих чи інших місцевих цілей і завдань, наявності відповідних регіональних ресурсів. Оптимальне поєднання цих двох складових і являє собою регіональну інвестиційну політику.

З проголошенням незалежності постала необхідність розробити свою національну економічну політику. Однією із складових цієї політики є інвестиційна сфера.

При розробці механізму інвестиційної діяльності виявилось багато проблем, перш за все, - неспроможність банківського сектора забезпечити довгострокове кредитування реального сектора, низька управлінська спроможність і рівень заощаджень населення, вплив капіталу за кордон, криза державного регулювання інвестиційного процесу та галопуюча інфляція. Ці фактори зумовили різке зниження ролі держави як інвестора та практичну відсутність внутрішніх інвестиційних ресурсів.

За таких умов джерелом фінансування структурних реформ української економіки, впровадження нових технологій, підвищення конкурентоспроможності продукції, створення нових підприємств стало залучення іноземного капіталу у вигляді інвестицій та кредитів.

Однак можна констатувати на основі аналізу та структури іноземних інвестицій, що обсяги іноземних інвестицій не відповідають потребам і можливостям економіки України. Незважаючи на позитивну динаміку, абсолютний розмір ПІІ не відповідає можливостям і потребам України. Іноземні інвестори ще погано знають ринок капіталу України.

Найбільше прямих іноземних інвестицій в Україні сконцентровано в харчовій промисловості й у внутрішній торгівлі. Далі йдуть машинобудування, паливна промисловість, фінанси, кредит і страхування.

Переважна частка інвестицій іде до України з країн далекого зарубіжжя. Наведені приклади свідчать про те, що Україна ще не стала привабливою державою для інвестиційних надходжень.

Для формування привабливої інвестиційної політики і активізації інвестиційної діяльності велике значення має формування відповідної нормативно-правової бази і створення в Україні правового поля, що відповідало б ринковій економіці.

Велике значення для формування економічної стратегії має розширення співробітництва з впливовими світовими фінансовими організаціями.

Ще одним стратегічним напрямком інвестиційної діяльності слід вважати реформування податкової системи – з тим, щоб вона забезпечувала достатній обсяг надходжень до бюджетів усіх рівнів. Реформа цієї системи має бути спрямована на зниження податкового навантаження за рахунок скорочення переліку податків і зборів, розширення бази оподаткування шляхом скасування пільг, які безпосередньо не пов'язані з інноваційною та інвестиційною діяльністю, впровадження механізму декларування податкових пільг суб'єктом-платником податків, введення оподаткування нерухомості.

Для розробки інвестиційної стратегії велике значення має удосконалення процесу приватизації і роздержавлення. Існуючі закони, що регулюють цей процес, не повністю відповідають сучасним вимогам. Державна політика у цій сфері має бути спрямована на заміну фіскальної моделі приватизації на інвестиційну та інноваційну, приватизацію великих підприємств і підприємств-монополістів за окремими планами шляхом продажу контрольних пакетів акцій промисловим інвесторам, технічне та технологічне оновлення підприємств за рахунок частини коштів, які надійдуть від приватизації.

Одним з основних факторів розширення масштабів інвестиційної діяльності є стимулювання довгострокового банківського кредитування реального сектора економіки та залучення коштів населення. Вирішення цього завдання вимагає впровадження механізму ефективного захисту прав кредиторів і «прозорого» порядку реалізації заставного майна, підвищення рівня концентрації

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

банківського капіталу шляхом поліпшення капіталізації та платоспроможності банків, стимулювання залучення грошових вкладів населення, запровадження механізму іпотечного кредитування, стимулювання надходження іноземного капіталу до банківської сфери. Вирішальним фактором у визначенні стратегії інвестиційної діяльності є провідна роль держави, спрямована на усунення структурних деформацій в економіці. З цією метою протягом прогнозного періоду відбуватимуться зміни у структурі капітальних вкладень шляхом забезпечення державної підтримки виробництва високотехнологічної продукції та розвитку малого та середнього бізнесу за рахунок відшкодування з державного бюджету частини ставок за банківськими кредитами, розширення прав суб'єктів господарської діяльності щодо формування та використання власних амортизаційних коштів, направлення державних інвестицій на поповнення основних фондів пріоритетних галузей економіки, а також впровадження ресурсо- і енергозберігаючих техніки та технології, інноваційного інвестування підприємств за рахунок коштів, одержуваних від приватизації об'єктів державної власності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине: Практическое пособие. – К.: СПЛАЙН, 1998. – С.27-41.
2. Лукава Е.П. Мировая экономика. – Р-н-Д.: Феникс, 2001. – С.302-325.
3. Лукьяненко Д.Т., Макогон Ю.В., Пахомов Ю.Н. та ін. Международные стратегии экономического развития: Учебник. – Донецк: ДонНУ, 2007. – 395с.
4. Макогон Ю.В., Орехова Т.В., Шилец Е.С., Фомичева Н.В. и др. Международный менеджмент. Учебное пособие. В 2-х томах. Издание четвертое-переработанное.-Донецк, ДонНУ, 2008.-Том 1-й-230с.
5. Міжнародна інвестиційна діяльність/ [Лук'яненко Д.Г., Губський Б.В., Мозговий О.М. та ін.]; За ред. Д.Г. Лук'яненко. – К.: КНЕУ, 2003. – 387 с.
6. www.ukrstat.gov.ua - офіційний сайт Державного комітету статистики

РЕЗЮМЕ

У статті проведений аналіз джерел створення інвестиційних ресурсів, мотивації створення прямих іноземних інвестицій, а також приведений механізм залучення іноземних інвестицій. Розглянута інвестиційна політика України, визначені проблеми і подальші шляхи її вдосконалення.

Ключові слова: прямі іноземні інвестиції, міжнародні портфельні інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний ресурс, інвестиційна політика.

РЕЗЮМЕ

В статье проведен анализ источников создания инвестиционных ресурсов, мотивации создания прямых иностранных инвестиций, а также приведен механизм привлечения иностранных инвестиций. Рассмотрена инвестиционная политика Украины, определены проблемы и дальнейшие пути развития.

Ключевые слова: прямые иностранные инвестиции, международные портфельные инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционный ресурс, инвестиционная политика.

SUMMARY

The analysis of sources of creation of investment resources, motivations of creation of direct foreign investments, is conducted in the article, and also the mechanism of bringing in of foreign investments is resulted. An investment is considered politicians of Ukraine, problems and further ways of development are certain.

Keywords: direct foreign investments, international portfolio investments, investment activity, investment resource, investment policy.

ПРОГНОЗУВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО СТАТУСУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Хаврова К.С., к.е.н., доцент Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Вирішення проблем стабілізації економіки України пов'язане в першу чергу із змінами структури виробництва відповідно до вимог ринку. Розвиток ринкових відносин диктує необхідність використання нових методів і підходів управління та облік досвіду країн з розвинутою ринковою економікою, які переконливо свідчать про те, що теоретичної та практичної концепціями удосконалення управління підприємством повинен бути маркетинг. В умовах зростання конкурентної боротьби маркетингове управління підприємством дозволяє виявити сильні і слабкі сторони виробничо-господарської та ринкової діяльності та забезпечити високий рівень підготовки і прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення його стійкості та виживання в конкурентній ринковому середовищі.

Рівень ринкової стійкості підприємства формується під безпосереднім впливом факторів його зовнішнього і внутрішнього середовища і визначає здатність підприємства досягати цілей свого розвитку відповідно до наявного ресурсним забезпеченням та вимогами ринку.

Особливо велике значення концепція маркетингового управління набуває в період трансформаційних процесів в економіці України, коли необхідно перебудувати організаційно-економічну діяльність підприємств з урахуванням можливості її адаптації до швидко мінливих умов функціонування ринкового середовища, що значно знижує ймовірність виникнення кризових явищ на підприємстві. Вирішення цих завдань передбачає зміну підходів до управління: замість вирішення локальних завдань по ув'язці показників із ресурсними можливостями підприємства необхідно проводити глибокі дослідження з вивчення попиту продукції на ринку, його прогнозування, аналізу конкурентів.

Питанням маркетингового управління підприємствами присвячені роботи зарубіжних і вітчизняних вчених: Р. Акоффа, В.М. Амітан, І. Ансоффа, Я.Г. Берсуцький, С. Біра, В.М. Гесця, Н.Г. Гузя, Є.П. Голубкова, П. Друкера, В.А. Забродського, Т.С. Клебанова, К.Ф. Ковальчука, Ф. Котлера, А.І. Кредісова, М.М. Льюїс, Ю.Г. Лисенко, М. Портера, А.І. Пушкаря, Л.С. Ситника, О.М. Тридід, Н.Г. Чумаченко та ін. Завдяки дослідженням цих та інших вчених були вивчені питання підвищення конкурентоспроможності підприємств, моделювання планування виробництва з урахуванням факторів ринкового середовища.

Разом з тим слід зазначити, що деякі важливі аспекти моделювання прогнозування конкурентного статусу підприємств, конкурентів і споживачів розглянуті ще недостатньо. Перш за все, це стосується проблем формування комплексного підходу до моделювання процесів маркетингових досліджень ринку в умовах випадкового ринкового попиту і невизначеного поведінки конкурентів і споживачів. Також вимагають дослідження та формалізації до рівня економіко-математичних моделей процеси планування виробництва конкурентоспроможної продукції на підприємствах на основі врахування невизначеності ринкових факторів.

Метою цієї статті є дослідження особливостей моделювання прогнозування конкурентного статусу промислового підприємства

Для оцінки конкурентоспроможності продукції промислового призначення в кожному конкретному випадку необхідний диференційований підхід, глибокий аналіз технічного рівня, зовнішнього вигляду і специфіки ціноутворення, що складаються в кожному окремому секторі ринку.

В основі конструктивної оцінки рівня конкурентоспроможності продукції лежить порівняння сукупності значень показників (технічних характеристик) цієї продукції з відповідною сукупністю показників продукції конкурента або еталона. Найбільш зручним